

**МЕЖДУНАРОДНО ВИСШЕ БИЗНЕС УЧИЛИЩЕ
БОТЕВГРАД**

ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Бакалавърска програма

Учебна дисциплина “Право и Интернет”

КУРСОВА РАБОТА

**Тема: Електронно правителство на България – интегрирано
електронно управление на национално и местно ниво**

Разработил:
Иванка Иванова – Флорова
Фак. №12874

Проверил:
д-р Ирина Цакова

Ботевград
декември 2012 г.

Съдържание:

Въведение	стр.3
Същност на понятията „електронно правителство” и „електронно управление”	стр.3
Основни етапи на изграждане на електронно правителство в България	стр.6
Сравнителен анализ на състоянието на електронните услуги в България и Австрия	стр.7
Насоки за развитие на електронното правителство в България	стр.11
Заключение.....	стр.12
Използвана литература.....	стр.13

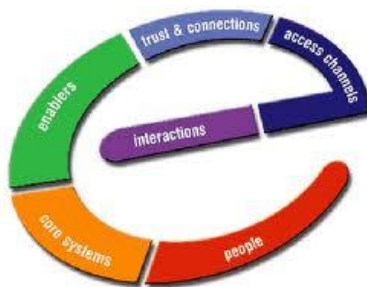

ВЪВЕДЕНИЕ

В днешното динамично и технологично време е съвсем нормално да се появи нуждата от електронно правителство. Създаването му ще допринесе за по-качественото и ефективно обслужване на гражданите. Едва ли има човек, на който да не му е омръзнало от безкрайното чакане по опашки и прехвърлянето от гише на гише, само за да ви съобщят, че вашата документация е непълна. Електронното правителство или е-правителство представлява използване на информационна технология, в частност Интернет, за доставяне на обществени услуги по-далеч, по-удобен, ефективен като разходи и напълно различен начин.

Идеята за електронно правителство се появява още през 1978г., но по-силно развитие получава през 90-те години на миналия век. Концепцията е била за изграждане на единен правителствен портал, чрез който гражданите или юридическите лица ще могат да получават административна услуга. В България има решение за внедряване на естонския модел на електронно правителство, като Естония е една от водещите страни в света в областта на е-правителството, от началото на септември 2011.

Същност на понятията „електронно правителство” и „електронно управление”

Електронното правителство представлява съвкупност от органи на национално и местно ниво, средства и методи, които са насочени към по-висока ефективност на

правителството в достъпа на гражданите до информация и услуги.¹ Създаването му следва да премине през няколко етапа. Като начало трябва да се осъвремени законовата уредба, което се осъществява със Закона за електронния документ и електронния подпис през 2001г. В него се разглеждат основно идентификацията на страните във виртуалното пространство, потвърждаване съдържанието на електронния документ и установяване на гаранции за сигурността при обмяна на данни по електронен път, чрез възможността за използване на електронен подпис. В допълнение към закона са приети и редица Наредби, които да спомагат неговото изпълнение.

Електронното правителство е един от основните елементи на електронното управление. То представлява „свкупност от стратегически и тактически мерки, политики и технологични решения, определящи рамката за развитие и функциониране на информационното общество“². Въвеждането на електронното управление е дълъг и сложен процес. Пречка би била ниската информационна култура, както на голяма част от гражданите, така и на администрацията. Консерватизмът и психологическата неподготвеност на обществото да търси и получава административни услуги по електронен път, нуждата от инвестиции от страна на държавата. От друга страна електронното управление има и своите положителни черти. Благодарение на него вече ще можем бързо и лесно да получаваме нужната ни административна информация. Повишаване качеството на предлаганите услуги и намаляване на тежката бюрократична система. Всичко това ще ни спестява много време и енергия, които можем да вложим в създаването на нещо полезно.

В България началото е поставено през 2002г. с приемане на Стратегия за електронно правителство. С нея се поставя началото по създаването на електронни услуги за гражданите и бизнеса. Заедно с нея се създава и междуведомствен съвет за координиране и подобряване на дейностите по изграждането и въвеждането на електронно правителство. В тази стратегия е отбелязана степента на готовност на България за внедряване на такова управление, целите и начините за постигането им.

¹ Електронно правителство, д-р Ирина Цакова

² Концепция „Електронно правителство“ в контекста на електронното управление, гл.ас.д-р Св. Михалева

Посочен е и метода за оценяване на постигнатото – въвеждане на 12 административни услуги за граждани и 8 за бизнеса.³

Административни услуги за граждани:

- ✓ Подходни данъци: декларации, уведомяване.
- ✓ Услуги по търсене на работа при бюрата на труда.
- ✓ Социални осигуровки
 - помощи за безработни,
 - семейни помощи за деца
 - стипендии.
- ✓ Лични документи
 - Лични карти, паспорти
 - Шофьорски книжки
 - Проверка за валидността на лични карти и шофьорски книжки
- ✓ Регистрации на МПС (нови, използвани, внесени МПС).
- ✓ Подаване на документи за строителни разрешения.
- ✓ Декларации към полицията (например при кражба).
- ✓ Обществени библиотеки (каталози, машини за търсене).
- ✓ Свидетелства (за раждане, брачни и др.).
- ✓ Дипломи за средно и висше образование.
- ✓ Смяна на адресна регистрация.
- ✓ Услуги, свързани със здравеопазването
 - Здравно осигуряване
 - Услуги, свързани със здравеопазването

Административни услуги за бизнеса:

- ✓ Социални осигуровки за заетите
 - Справки за социални осигуровки на заетите
 - Данни за социалното и здравното осигуряване на заетите

³ Електронно правителство, д-р Ирина Цакова

- ✓ Корпоративни данъци: декларации, уведомяване.
- ✓ Данък върху добавената стойност: декларации, уведомяване.
- ✓ Регистрация на нова фирма.
- ✓ Изпращане на данни до Националния статистически институт.
- ✓ Митнически декларации.
- ✓ Разрешения, свързани с екологични изисквания (вкл. докладване).
- ✓ Обществени поръчки.
- ✓ Регистър на поканите за малки обществени поръчки
- ✓ Регистър на обществените поръчки⁴

Разработена е Концепция за електронно управление в България 2010-2015г. Има също разработена обща стратегия за електронно управление 2011-2015г., в която се описва схемата на изграждане. Предприети са редица законови инициативи до момента за внедряване и функциониране на електронното управление. Основните са Закона за електронния документ и Закона за електронния подпис.

Основни етапи на изграждане на електронно правителство в България

Както всяко нещо, така и електронното правителство в България се реализира на етапи. Основните са формиране и усъвършенстване на законодателството, създаване на инфраструктура и съответните административни структури за реализацията на електронно правителство. Въвеждането на технологиите се концентрира върхи четири основни групи – правителство и граждани, правителство и правителство. В първия случай става дума за създаване на лесен и достъпен портал за висококачествени услуги на правителството. Във втория – администрациите да опростят начините за получаване на информация и услуги и да подобрят своята ефективност. Повишената ефективност и ефикасност ще бъдат постигнати, чрез оптимизиране на разходите и увеличаване на възвращаемостта на вложените средства.⁵ Целите на електронното управление в България са няколко.

- ✓ Първо – широк спектър от качествени административни услуги;

⁴ <http://estoyanova.blog.bg/technology/2008/05/18/>

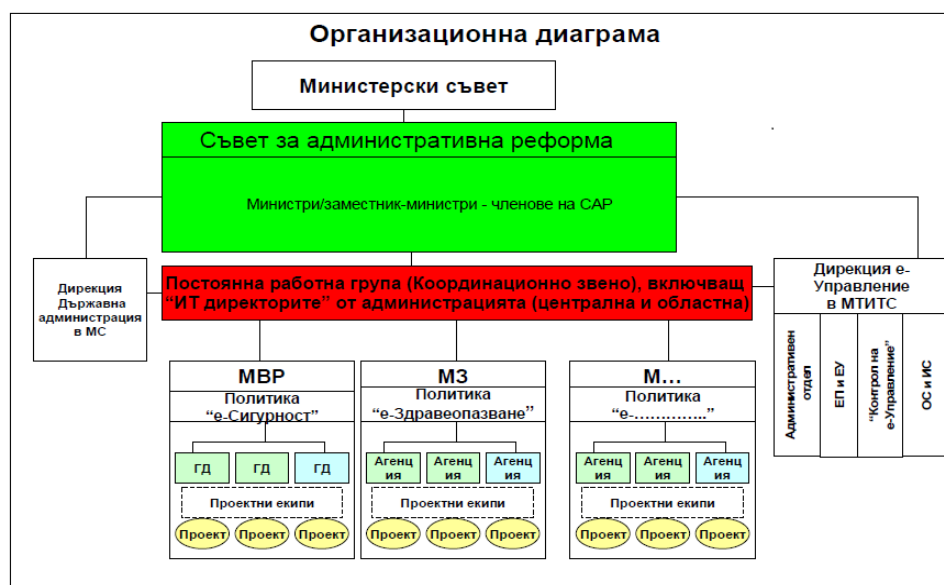
⁵ Обща стратегия 2011-2015г.

- ✓ Второ – отворено и прозрачно управление;
- ✓ Трето – ефективно и ефикасно управление;

Развитието на електронното управление трябва да е ориентирано към потребителя. То трябва достатъчно добре да познава потребителското поведение, да е удобно и лесно за ползване, както от обикновения гражданин, така и от хората със специфични потребности. Да стимулира гражданите и бизнеса да използват предоставяните им възможности от електронното правителство. Да осигурява публичност и прозрачност на действията на администрацията и да прилага иновативни средства за усъвършенстване на услугите.

Всички тези неща няма как да се осъществят без взаимно сътрудничество и партньорство – с бизнеса, с гражданите и неправителствените организации, с администрацията. Сътрудничество с Европейската комисия и държавите членки на ЕС за реализиране на трансгранични електронни услуги за гражданите и бизнеса.⁶

Изпълнението на Общата стратегия за електронно управление е в пряка зависимост от координацията между държавните институции и власти.

Сравнителен анализ на състоянието на електронните услуги в България и Австрия

България, чрез постоянното развитие на инфраструктурата на информационните технологии и разширяването на съответните услуги, успя да покаже значително развитие в областта на електронното правителство.

⁶ КОНЦЕПЦИЯ ЗА ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ 2010 – 2015 г.

Основните дейности на електронното правителство се фокусират върху:

- ✓ Развитие на централните системи на е-правителство, включваща създаването на уеб портал на електронното правителство, както и създаването на комуникационна стратегия за информиране на обществеността за електронно правителство и безопасност при използване на тези системи и услуги.
- ✓ Подкрепа за регионалните и местните администрации.
- ✓ Обучение на персонала на администрациите в сферата на информационните технологии и използването на услугите на електронното правителство, обучението може да бъде разделено на обучение за ИТ специалисти, както и обучение на служителите в администрацията.

Към днешна дата има много готови услуги, които гражданите могат да ползват. Те са преди всичко в сайтовете на НАП и НОИ. Към първите има три вида е-услуги – с електронен подпис КЕП, с ПИК или със свободен достъп. С КЕП могат да се подават различни декларации, искане за издаване на документи, ДДС документи, справки и др. С ПИК също може да се подаде искане за издаване на документи, различни справки – ДЗПО, осигурителен доход, актуално състояние на трудовите договори, задължения. При сводният достъп до е-услуги можем да направим различни справки – за банковите сметки на ТД, за кодовете по вид плащане /които след 01.01.2013г. ще отпаднат/, различни образци на документи.

Към НОИ има четири вида е-услуги – по ЕГН и ПИК, по булстат и ИКО, със сертификат и със свободен достъп. По ЕГН и ПИК могат да се направят различни справки за социално и здравно осигуряване, за парични обезщетения и др. И съвсем новата услуга – изчисляване на прогнозна пенсия. По булстат и ИКО – справки за осигурителен стаж и доход и справки за парични обезщетения и помощи. Със сертификат – справки от информационната система на НОИ за притежатели на валиден цифров потребителски сертификат за универсален и усъвършенстван електронен подпис. Със свободен достъп може да се направи справка за прекратени осигурители.

От февруари 2013г. ще заработи още една нова услуга. Гражданите ще могат да си извадят свидетелство за съдимост удобно, чрез е-услуга. Електронно свидетелство за

съдимост може да си извади всеки, стига да е с чисто съдебно минало и да има електронен подпис.

Австрия

Електронното правителство в Австрия има ранен старт. От самото си начало, държавните органи и екипи за проекти на е-правителство непрекъснато работят с цел разширяване и подобряване на обществените услуги и свързаните с тях процеси.

През 1995г. федералното правителство създаде работна група за информационно общество, натоварена с идентифициране на възможностите и заплахите, произтичащи от развитието на информационното общество. През 1998г. ИТ Споразумението за сътрудничество бе подписано между федералната държава и отделните региони. През май 2003г. австрийското федерално правителство стартира инициатива на електронното правителство, е-правителство офанзива, с цел координиране на всички дейности за електронното правителство в страната. На следващата година краткосрочна цел на електронното правителство офанзива е постигане на място в топ 5 на лидерите на ЕС на е-правителство е изпълнено, тъй като Австрия е номер 4 в годишното проучване за сравнителен анализ на електронното правителство. Австрия е първата държава-членка, която прилага Директива 1999/93/ЕО на ЕС за електронните подписи.

Австрийската правна рамка за електронното управление определя следните принципи за австрийската стратегия за електронно управление:

- ✓ Близостта до гражданите
- ✓ Удобство чрез ефективност
- ✓ Доверие и сигурност
- ✓ Прозрачност
- ✓ Достъпност
- ✓ Ползваемост
- ✓ Сигурност на данните
- ✓ Сътрудничество
- ✓ Устойчивост
- ✓ Оперативна съвместимост
- ✓ Технологичната неутралност

Ключът към процеса на развитието на електронното правителство в Австрия е въвеждането на електронни системи за обработка на данни, въз основа на граждански

карти. Доставчиците на услуги от публичния и частния сектор могат да предоставят електронни съобщителни услуги, които използват гражданските карти за идентификация.⁷

За сравнителен анализ избрах Австрия, защото е една от любимите ми държави, която ако имам възможност бих искала да посетя. Като площ и население тя е много близо до нас, като природа, забележителности и история също. Австрия влиза в Шенгенското пространство още през 1995г. и същата година става членка на ЕС. От 1999г. е член и на еврозоната. Ние за сега сме само членки на ЕС, но с постъпки за приемане и в Шенген и в еврозоната. Много ми допада също Австрийската правна рамка за електронно управление. Там се залага на изключително важни неща като доверие и сигурност, прозрачност, достъпност и сигурност на данните.

Според списък на ООН за подготовка на електронно управление Австрия е на 24 място с индекс 0,6679. За сравнение България е на 44 място с индекс 0,5590. Трудностите пред Австрия за въвеждане на електронно правителство са, че тя е федерална република, което означава, че тя е съставена от 13 федерални министерства, 9 провинции, 80 областни администрации и 2357 общини. Това означава, че по-голяма част от държавната администрация се осъществява на местно, а не на федерално ниво. Нужно е било да се създаде проект „Дигитална Австрия“, с който да се организира сътрудничество между федералните и местните власти. В момента 100% от услугите са на пълно разположение онлайн, което означава, че през портала може да има достъп до електронни формуляри, достъп чрез електронно плащане и в края на процеса и електронна доставка на съобщенията. Сега дейностите са концентрирани върху това всеки гражданин да има еднакво ниво на достъп до услуги във всяка община.⁸

Австрия наред с Естония служи за образец на българското електронно правителство. Интернет-услугите са електронни от край до край. Web-базирано е общуването, както с гражданите и бизнеса, така и между самите ведомства. Наложен е принципът, че една услуга трябва да е електронна от край до край: по електронен път се подава заявката за нея, електронно се плаща държавната такса за реализацията, искът се обработва електронно в бек-офис системата, през Интернет се връща съответният документ на гражданина или фирмата.

⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/EGovernment_in_Europe&ei=3A_HUJGsL_Pa4QTogIHICQ

⁸ <http://www.etimes.bg/articles/1164/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%B0%.html>

Насоки за развитие на електронното правителство в България

Реализацията на общата стратегия за електронно управление ще бъде извършена при централизирано определяне на политиката и децентрализирано изпълнение. Политическото лидерство и приемственост ще бъдат гаранция за успешна реализация на дългосрочната политика, одобрена от управляващите, неправителствените организации и администрациите. Налагането на единен подход ще спре преразхода на средства за припокриващи се, нецелесъобразни и недовършени проекти, като ще осигури повече стойност за потребителите, инвестиционна ефективност, бързи и реални резултати.

Ще се реализират приоритизирани услуги и проекти с ясен за обществото ефект, на база публично достъпна методика. Ще бъдат извършвани постоянен контрол и оценка на изпълнението. Резултатите ще се измерват, чрез система от ключови показатели (KPI). Най-важният критерий за оценка е дългосрочната обществена полза. В този процес ще бъдат прилагани добри практики, като изискване за сертификация на изпълнителите, обективни професионални оценки на база peer-review, самоконтрол от страна на индустрията.

Националната политика за развитие на електронното управление е свързана с постигането стратегически цели, групирани в четири теми:

- ✓ Електронни услуги за гражданите и бизнеса;
- ✓ Цифрова администрация;
- ✓ Популяризиране, достъп и участие;
- ✓ Институционално изграждане;⁹

От друга страна е необходимо изготвянето на списък с всички услуги, които се предлагат, както и да е известно колко хора ползват тези услуги, след което приоритетно да се развият именно тези услуги, от които гражданите се нуждаят най-много.

Според министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията Ивайло Московски дългоочакваното електронно правителство на България ще заработи през пролетта на 2013 г. Тогава ще бъдат готови 235 публични регистъра за интегриране, както и електронната идентификация.

⁹ Обща стратегия 2011-2015г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Едва ли ще има човек, който да не е доволен от създаването на електронно управление и електронно правителство в България. Много по-удобно ще е с един клик на компютъра вкъщи или в службата да можем да получим исканата от нас услуга, която иначе би ни отнела много време и нерви. Всичко това има й друга страна – ЕКО. В съвременния развиващ се свят все повече хора мислят и говорят за екологичната катастрофа, до която можем да доведем планетата с прекомерното ѝ експлоатиране и замърсяване. Може би интернет не е в състояние да спаси планетата, но е средство, което хората могат да използват, за да я направят по обитаема. За съжаление системата не може да стане от днес за утре, но чакането наистина си заслужава.

Използвана литература:

1. Право и Интернет, д-р Ирина Цакова;
2. Стратегии за електронно правителство, Дъглас Холмс;
3. http://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE
4. <http://www.mtitc.government.bg/page.php?category=454>
5. http://www.egov.bg/eGovPortal/appmanager/portal/portal?_nfpb=true&_windowLabel=ServicesController_1&ServicesController_1_actionOverride=%2Fportletlets%2Fservices%2FserviceList%2FserviceRequest
6. http://ejournal.vfu.bg/bg/pdfs/Svetla_Mihaleva-Koncepciata_'Elektronno_pravitelstvo'_v_kontektsta_na_elektronното_управление.pdf
7. http://translate.google.bg/translate?hl=bg&langpair=en%7Cbg&u=http://en.wikipedia.org/wiki/EGovernment_in_Europe&ei=3A_HUJGsL_Pa4QTogIHICQ
8. http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/austria/index_bg.htm
9. <http://www.google.bg/search?q=%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE&hl=bg&tbo=u&biw=1024&bih=616&tbm=isch&source=univ&sa=X&ei=yD3HUISNB7H54QTQsIGgCA&sqi=2&ved=0CDwQsAQ>
10. http://computerworld.bg/13472_epravitelstvoto_v_avstriya_samo_webkomunikaciya_i_bezhartiena_rabota
11. <http://noi.bg/eservicesbg/reports/reportsegn>
12. <https://inetdec.nra.bg/eservices.html>
13. <http://btvnews.bg/bulgaria/krai-na-opashkite-za-svidetelstvo-za-sdimost.html>